

Zbornik o gradiščih v zahodni in osrednji Sloveniji

Vizualno bogato ilustriran zbornik je za slovenske in tudi širše razmere nekaj posebnega, saj prvič v Sloveniji zaokroženo predstavlja gradišča v zahodni in osrednji Sloveniji. Nastal je na osnovi strokovnega posvetovanja o gradiščih v Parku vojaške zgodovine Pivka 24. maja 2017, ki sta ga organizirala Zavod Krasen Kras in Park vojaške zgodovine v sodelovanju z Narodnim muzejem Slovenije.

Avtorji (Verena PERKO, Peter TURK, Boštjan LAHARNAR, Miha MLINAR, Teja GERBEC, Maša SAKARA SUČEVIĆ, Tim MAVRIČ, Patricija BRATINA, Manca VINAZZA, Matija ČREŠNAR, Dimitrij MLEKUŽ, Branko MUŠIČ, Goran ŽIVEC) preglednih strokovnih prispevkov nas seznanjajo z različnimi pogledi na gradišča kot mogočna utrjena naselja, ki niso le ostanki prazgodovinske poselitve, ampak so pomemben element kulturne krajine v slovenskem prostoru.

Gradili so jih na vzpetinah, grebenih ali planotah, ob vodnih tokovih in le izjemoma v nižinah. V današnjem času jih zaradi opuščanja vzdrževanja površin najbolj ogroža vegetacija ter neustrezni gradbeni posegi v njihov prostor. Zato predstavlja velik izziv, kako gradišča ohraniti, zaščititi, varovati in raziskati ter jih hkrati kot kulturno dediščino vključevati v miselnost in dogajanje posameznih lokalnih skupnosti.

Namen zbornika je približati kulturo gradišč, v našem primeru predvsem v zahodni in delno osrednji Sloveniji, lokalni in širši javnosti ter na ta način krepiti zavest o pomenu tovrstnih utrjenih naselij v Posočju, na Banjški planoti in Kanalskem Kolovratu, na Krasu, slovenski obali, na Notranjskem in v Posavju. Za doseg tega cilja je hkrati v zborniku poudarjen tudi pomen neinvazivnih arheoloških raziskav, pri zaščiti in ohranjanju kulturne dediščine pa bo v bodoče, tako kot v ostalem razvitem svetu, vse večjo vlogo moral igrati tudi zasebni kapital.

Knjiga, ki ohranja in opozarja na pomemben del slovenske kulturne dediščine, je vsečno in pregledno oblikovana. V njej je predstavljeno devet prispevkov obogatenih s 93 povednimi fotografijami, ki lepo vizualno dopolnjujejo besedila. Zbornik obsega 136 strani. Izvlečki besedil so prevedeni v angleški jezik, tako da je publikacija dostopna tudi tujemu bralcu. Zbornik je ob letu evropske kulturne dediščine izdal in založil Zavod Krasen Kras, Gorjansko. Promocijska cena je 16 EUR.

Dejan Vončina, Zavod Krasen Kras, urednik

